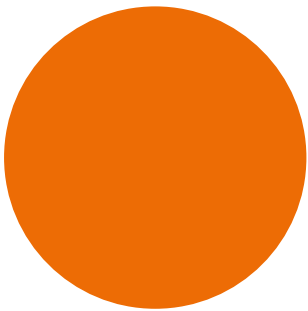
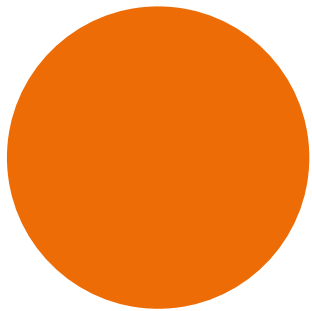
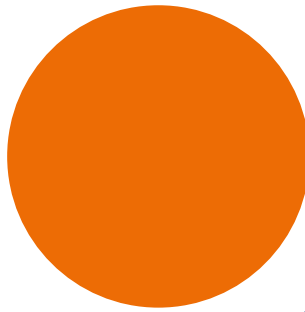
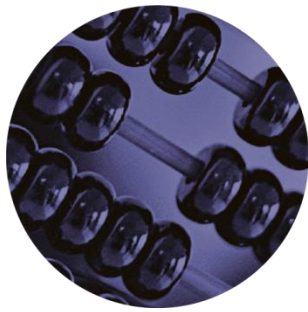
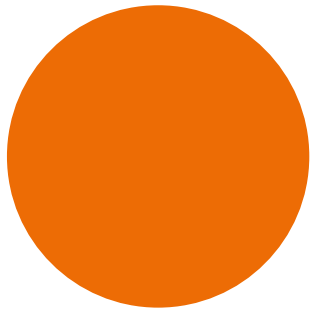

Kennis en bewustzijn van uitvaartkosten

Kennis en bewustzijn van uitvaartkosten

Nibud, 2017

Marcel Warnaar

Robin Stoof

Gea Schonewille

Voorwoord

Het is niet plezierig om over de eigen dood na te denken. Toch is het belangrijk om over de eigen uitvaart bewuste (financiële) keuzes te maken. De kosten kunnen immers oplopen tot duizenden euro's. Bovendien zijn de kosten van een uitvaart onontkoombaar. Een goede financiële voorbereiding is dus geen overbodige luxe. Een goede voorbereiding voorkomt bovendien dat nabestaanden geconfronteerd worden met onverwachte kosten. Zij kennen de financiële situatie van de overledene niet of hebben geen zicht op de voorwaarden van de uitvaartverzekering. Wanneer het overlijden dan daar is, moeten zij op korte termijn in een emotionele periode allerlei beslissingen nemen met de nodige financiële consequenties.

Het Nibud heeft als missie om de financiële zelfredzaamheid van consumenten te vergroten. Dit houdt in dat iemand weloverwogen keuzes maakt zodanig dat zijn financiën in balans zijn, zowel op de korte als op de lange termijn.

Kortweg gezegd betekent dit: we willen dat consumenten grip hebben en houden op hun geld; nu, straks en later. Om te zorgen dat men ook grip heeft op de langere termijn, is het belangrijk dat de consument vooruitkijkt en nagaat hoe hij er op langere termijn voorstaat en vaststelt of dit aanvaardbaar is of dat er actie moet worden ondernomen.

Dat consumenten aandacht geven aan financiële producten, zoals een uitvaartverzekering, en de financiële consequenties van dit product in kaart brengen, is daar een onderdeel van. Een jaar geleden ontving het Nibud signalen dat die aandacht voor uitvaartverzekeringen er onvoldoende is. Zo liet uitvaartorganisatie Yarden ons weten steeds vaker geconfronteerd te worden met onderverzekerde klanten. De gevolgen van een te lage uitkering van de uitvaartverzekering kunnen groot zijn. Wensen van de overledene kunnen niet altijd worden ingewilligd en nabestaanden kunnen in een toch al verdrietige situatie ook met financiële narigheid achterblijven.

Met dit onderzoek wil het Nibud de aandacht van consumenten voor de uitvaartkosten en de financiering daarvan vergroten. De resultaten kunnen gebruikt worden om de communicatie en/of de producten van verzekeraars te verbeteren, bijvoorbeeld via een stappenplan om mensen te begeleiden in de financiële consequenties van een uitvaart.

Zoals gezegd is nadenken over de dood niet prettig. Daarnaast betreft de uitvaart een gevoelig onderwerp. Wij danken dan ook degenen die meegewerkt hebben aan dit onderzoek, zowel via gesprekken als via het invullen van de online vragenlijst. Ook danken wij Yarden voor het deelgenoot maken van hun praktijkervaringen en het financieel mogelijk maken van dit onderzoek.

Inhoud

VOORWOORD	3
SAMENVATTING EN CONCLUSIE	6
Inschatting uitvaarkosten	6
Financieren uitvaart	6
Kennis over het product	7
Conclusie en aanbevelingen	7
1 INLEIDING	10
1.1 Onderzoeksvragen	11
1.2 Onderzoeksopzet	11
1.3 Leeswijzer	12
2 EEN UITVAART BEKOSTIGEN	13
2.1 Eigen middelen	13
2.1.1 Bank- en spaartegoeden	14
2.1.2 Nalatenschappen	17
2.2 Verzekering	17
2.2.1 Soorten verzekering	18
2.2.2 Heb ik wel een verzekering?	19
2.2.3 Premies	20
2.2.4 Wijze van afsluiten	21
2.2.5 Redenen voor een uitvaartverzekering	22
2.2.6 Waarom kiezen mensen geen uitvaartverzekering?	23
2.3 Gemeentelijke uitvaart	25
3 KENNIS VAN UITVAARTKOSTEN	26
3.1 Hoogte van het bedrag	26
3.1.1 Inschatting kosten gemiddelde uitvaart	26
3.1.2 Inschatting kosten eigen uitvaart	27
3.1.3 Verschil kosten eigen uitvaart en gemiddelde uitvaart	27
3.2 Opties	28
3.2.1 Voorbereiding	28
3.2.2 Begraven of gecremeerd	29
3.2.3 Speelt geld een rol?	29
3.2.4 Niet in Nederland geboren	30
3.3 Aspecten van een uitvaartverzekering	31
3.3.1 Wat is wel en niet gedekt?	31

3.3.2	Is het voldoende?.....	32
3.3.3	Wijzigen en opzeggen.....	32
3.3.4	Uitvaartverzekering is geen overlijdensrisicoverzekering	33
BIJLAGE 1: RICHTBEDRAGEN UITVAARTKOSTEN.....		34
BIJLAGE 2: ACHTERGRONDKENMERKEN		36
BIJLAGE 3: ANALYSE ACHTERGRONDKENMERKEN		37
LITERATUURLIJST		44

Samenvatting en conclusie

Dit onderzoek brengt in kaart wat consumenten weten over de bekostiging van een uitvaart. Het Nibud heeft gevraagd naar de kosten, naar wat men weet over de financieringsmogelijkheden en over de producten die hierbij (mogelijk) een rol spelen. En tenslotte is onderzocht wat en hoe iemand het zelf heeft geregeld of geregeld denkt te hebben.

Hiervoor is deskresearch gedaan, zijn 994 Nederlanders via een vragenlijst ondervraagd en zijn 9 personen geïnterviewd over een onlangs meegemaakte uitvaart (als direct betrokkene) en de financiering daarvan.

Inschatting uitvaartkosten

Zeker 1 op de 3 mensen kan geen inschatting maken van de gemiddelde kosten van een uitvaart. Van de mensen die wel een inschatting kunnen maken, schat de ene helft de kosten voor een uitvaart lager dan 6.000 euro in. De andere helft verwacht dat een uitvaart meer dan 6.000 euro kost (mediaan). In werkelijkheid bedragen de gemiddelde kosten van een uitvaart ongeveer 7.500 euro.

Opvallend is dat de helft van de respondenten aangeeft niet te weten wat de eigen uitvaart ongeveer zal kosten. De andere helft geeft een gemiddeld bedrag aan van 6.352 euro.

Financieren uitvaart

1 op de 5 ondervraagden geeft aan op dit moment geen mogelijkheid te hebben om een uitvaart van 7.500 euro te kunnen financieren. Zij hebben hiervoor geen eigen spaargeld, geen geld van nabestaanden en kunnen dit bedrag ook niet uit een verzekeringsproduct halen. In deze groep van 20 procent zijn personen jonger dan 34 jaar oververtegenwoordigd, evenals mensen zonder werk en alleenstaanden.

1 op de 10 weet niet of ze een financieringsmogelijkheid voor een uitvaart van 7.500 euro hebben (dit geldt zowel voor het hebben van voldoende vermogen als voor een verzekeringsproduct of een combinatie van beide).

Verzekeringsproduct

65 procent zegt een uitvaartverzekering te hebben. De helft van de verzekerden is voor minder dan 5.000 euro verzekerd of weet niet hoe hoog het verzekerde bedrag is (respectievelijk 20 en 29 procent).

1 op de 5 mensen die geen verzekering heeft, geeft aan een dergelijk product te duur te vinden. 1 op de 4 heeft nooit nagedacht over een verzekeringsproduct. Andere redenen die genoemd zijn:

- ik spaar zelf (17 procent)

- de erfenis is hoog genoeg (23 procent).

Ook wordt als reden genoemd dat men geen vertrouwen in verzekeraars heeft als het om dit onderwerp gaat (12 procent). Respondenten konden meerdere redenen noemen.

Buffer

48 procent heeft geen vermogen (eigen geld, buffer, spaargeld) ter hoogte van 5.000 euro of meer. Dit zijn vooral eenverdieners en niet-werkenden. Er is geen verschil te zien in bezit of hoogte van de buffer, tussen verzekerden en niet-verzekerden. Dat betekent dat minimaal de helft van de niet-verzekerden en waarschijnlijk een groot deel van de mensen die onderverzekerd zijn, onvoldoende buffer hebben voor de kosten van een uitvaart.

Wel of niet verzekeren

Slechts 12 procent van de respondenten die een uitvaartverzekering hebben, heeft wel eens overwogen om deze te wijzigen. Zij geven vaak als reden dat de verzekering te duur is, de verzekering elders goedkoper is of de verzekering onnodig blijkt. Er zijn ook respondenten die een wijziging hebben overwogen, omdat zij wilden controleren of zij voldoende verzekerd zijn.

De belangrijkste reden om verzekerd te zijn, is dat respondenten nabestaanden niet willen opzadelen met de kosten van de uitvaart (58 procent). Belangrijke redenen die respondenten ook vaak noemen voor het hebben van een uitvaartverzekering, zijn het gevoel van rust dat alles wordt geregeld en dat de uitvaartkosten gedekt zijn (respectievelijk 38 en 36 procent).

Kennis over het product

1 op 4 van de verzekerden weet niet welke soort uitvaartverzekering hij/zij heeft. 13 procent is onbekend met de premiebetaling van hun product. 1 op de 5 verzekeringen is afgesloten door een ander dan de verzekeringsnemer zelf. Mogelijk schuilt daarin de reden van de onbekendheid.

Van de ondervraagden weet 66 procent niet wat een naturaverzekering is. 74 procent weet niet dat na betaling van premie over de gehele looptijd, er mogelijk toch te weinig uitgekeerd kan worden om de uitvaart te kunnen betalen. 72 procent weet niet dat na opzegging van een uitvaartverzekering de ingelegde premie verloren gaat.

Van de respondenten die zeggen dat ze hun uitvaart verzekerd hebben, zegt 12 procent dat ze een overlijdensrisicoverzekering hebben. Deze consumenten denken onterecht dat daarmee de kosten van een uitvaart verzekerd zijn.

Conclusies en aanbevelingen

Consumenten hebben geen idee wat de kosten voor een uitvaart zijn. Een derde kan geen inschatting maken en nog eens een derde schat de kosten veel te laag in. Het is belangrijk dat consumenten een inschatting kunnen maken van de kosten, zodat zij

weten of zij voldoende vermogen hebben of voldoende verzekerd zijn om een uitvaart te kunnen betalen.

Zeker 1 op de 5 consumenten heeft op dit moment niet voldoende financiële ruimte om een uitvaart te kunnen betalen. Ze hebben niet voldoende vermogen (spaargeld, eigen geld, geld uit erfenis) of een verzekeringsproduct dat voldoende effectief is (bedrag te laag of geen geschikt type). De nabestaanden zullen moeten bijdragen in de kosten.

Daarnaast is er een groep die een verzekeringsproduct heeft aangeschaft maar niet voldoende kennis heeft om te beoordelen of dit product de kosten van de uitvaart voldoende zal dekken. Ook hier is er een kans dat de belasting voor de nabestaanden groter wordt.

Voor beide situaties geldt dat er een risico is op een andere uitvaart dan men in gedachte had, als de nabestaanden deze lasten niet kunnen dragen.

Verzekeren voor wie?

Een verzekering is niet altijd nodig; wellicht zijn er al voldoende financiële middelen aanwezig. Maar om dit zeker te weten, is het belangrijk dat consumenten zich bewust worden van hun persoonlijke wensen en van de kosten die hiermee samenhangen. Het Nibud wil consumenten daarom beter informeren over de kosten van een uitvaart en de financiële voorbereiding hierop. Wanneer is het opbouwen van een buffer de beste uitkomst en wanneer is een uitvaartverzekering het overwegen waard?

Welke verzekering?

Uit het onderzoek blijkt dat er veel foutieve kennis is over de dekking van verschillende verzekeringen. Zo denkt 43 procent van de respondenten dat een overlijdensrisicoverzekering de kosten van een uitvaart betaalt. En weet 61 procent niet wat een naturaverzekering doet.

Daarom is uitleg over de soorten verzekeringen ook belangrijk, evenals informatie over erfrecht zodat de waarde van een erfenis niet overschat wordt.

Om te bepalen of een verzekering nodig is en welke dat moet zijn, denken we aan de volgende hulpmiddelen die consumenten kunnen helpen bij hun keuze.

1. Kostenscan – wat kost mijn uitvaart?

Door middel van een aantal vragen zou men een grove inschatting van de kosten van de uitvaart moeten kunnen maken. Bijvoorbeeld hoeveel gasten er aanwezig zijn en of men begraven of gecremeerd wil worden.

2. Begroting – wat heb ik al, wat kan ik verzekeren?

Met de grove inschatting van de kosten kan de consument bekijken of hij voldoende vermogen heeft of dat er een andere manier van financiering nodig is. We wijzen de consument er ook op dat hij/zij uit kan zoeken welke polissen ouders ooit hebben afgesloten en wat die polissen inhouden.

3. Keuze – welke verzekering kies ik?

Mocht de consument besluiten een verzekering te willen afsluiten, dan moet hij nog kiezen uit verschillende soorten verzekeringen. De consument kan geholpen worden bij deze keuze door uitleg over de verschillen.

Het Nibud roept ook andere partijen, zoals de verschillende uitvaartverzekeraars, op om consumenten nog beter te informeren. Consumenten zouden een signaal moeten krijgen wanneer zij mogelijk onderverzekerd zijn.

Daarnaast zouden simpele, betaalbare verzekeringsproducten een uitkomst kunnen bieden - zeker voor meerpersoonshuishoudens met een laag inkomen.

“Bereid het goed voor, zodat je niet op het moment zelf nog van alles moet regelen. Kijk goed naar bepaalde uitzonderingsclausules van een verzekering. Het is saai om naar te kijken, maar ik adviseer mensen om praktische dingen toch te regelen en te bespreken zolang de ouders nog leven. Dat scheelt een hoop wanneer de dag daar is.”

“Op zich komt het natuurlijk altijd goed, je wordt begraven of gecremeerd, maar het is goed om hierover na te denken. Op die manier kan je wel je eigen draai geven aan je crematie. Daarnaast zadel je je kinderen niet op met de kosten.”

“De dood is iets heel persoonlijks, dat is voor iedereen anders. Wel raad ik iedereen aan voor zichzelf een plaatje te maken van hoe het moet worden.”

Inleiding

Er zijn verschillende manieren om de kosten van een uitvaart te voldoen. Denk hierbij aan het nalaten van een voldoende grote erfenis, het gebruik van een toereikende uitvaartverzekering of de aanwezigheid van voldoende financiële middelen bij de nabestaanden¹.

Gemiddelde kosten voor een uitvaart

Een gemiddelde prijs voor een uitvaart is lastig te bepalen, aangezien de kosten sterk afhankelijk zijn van persoonlijke wensen². De drie bekendste aanbieders van uitvaartverzekeringen (Dela, Monuta en Yarden) schatten de kosten van een gemiddelde uitvaart op 5.000 tot 11.000 euro. De goedkoopste variant is in principe een eenvoudige uitvaart. In de regel zijn begrafenissen duurder dan crematies en is er ook sprake van regionale prijsverschillen. Volgens de Consumentenbond (2016) bedraagt de gemiddelde prijs van een uitvaart 7.500 euro.

Aantal verzekerden in Nederland

In tegenstelling tot andere Noordwest-Europese landen, zoals Denemarken, Noorwegen en Zweden, treffen Nederlanders vaak (financiële) voorbereidingen voor hun uitvaart. Nederland kent dan ook een cultuur waarin men graag zaken van tevoren regelt (zie Valentine & Woodthorpe, 2014). Ongeveer 70 procent van de Nederlandse burgers heeft een uitvaartverzekering (TNS NIPO, 2013; Valentine & Woodthorpe, 2014).

Weinig kennis van uitvaartverzekeringen

Hoewel Nederlanders zich in vergelijking met andere landen relatief vaak verzekeren voor een uitvaart, hoeft dat niet te betekenen dat zij hiermee voldoende voorbereidingen hebben getroffen. Zo is het de vraag of verzekerde consumenten voldoende kennis hebben van de afgesloten uitvaartverzekering. Uit gesprekken met uitvaartverzekeraars blijkt dat de kennis van de consument over uitvaartverzekeringen beperkt is. Zo weten consumenten bijvoorbeeld niet altijd wat het verschil is tussen een overlijdensrisicoverzekering en een uitvaartverzekering. Hierdoor sluiten consumenten mogelijk niet-passende producten af. Dit kan weer leiden tot ontevredenheid bij de consument. Daarnaast is er een grote groep onverzekerde consumenten (ongeveer 30 procent). Bij hen is het de vraag of hun nabestaanden over voldoende middelen beschikken om een uitvaart te bekostigen.

¹ In het uiterste geval betaalt de gemeente de kosten voor een eenvoudige uitvaart.

² In de bijlage vindt u een overzicht van de kosten van onderdelen van een uitvaart.

Advies en informatie binnen de uitvaartbranche

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft in het verleden problemen bij uitvaartverzekeringen geconstateerd. In 2014 berichtte zij van consumenten klachten te hebben ontvangen over partijen die hen op een misleidende wijze benaderden om een uitvaartverzekering over te sluiten of de dekking te verhogen. Ook meldde de AFM dat adviseurs en bemiddelaars niet altijd transparant zijn over de advieskosten. Uit onderzoek van TNS NIPO (2013) bleek dat 86 procent van de ondervraagde consumenten van mening is dat er meer openheid over de tarieven binnen de uitvaartbranche moet komen. Bovendien krijgt het Nibud regelmatig vragen van consumenten over manieren om zich financieel voor te bereiden op een uitvaart³. Dit alles is voor het Nibud reden om in kaart brengen wat consumenten weten over hun uitvaart, de kosten ervan en wat daar allemaal bij komt kijken.

1.1 Onderzoeksvragen

De volgende vragen staan in dit onderzoek centraal:

1. Welke kennis hebben consumenten van uitvaartverzekeringen?
2. Hoe bekostigen consumenten hun uitvaart?
3. Hoe ervaren nabestaanden de aanwezigheid van of het ontbreken van een uitvaartverzekering?

1.2 Onderzoeksopzet

Om een volledig beeld te krijgen van de manier waarop consumenten hun uitvaart bekostigen en om (potentiële) betalingsproblemen in kaart te brengen, is een combinatie van deskresearch, kwalitatief onderzoek en kwantitatief onderzoek toegepast.

Deskresearch

Met deskresearch is onder andere inzicht verkregen in de gemiddelde kosten van een uitvaart en in alternatieve (spaar)producten voor een uitvaart.

Kwalitatief onderzoek

Door middel van kwalitatieve interviews met nabestaanden waarvan de overledene al dan niet een verzekering had afgesloten, zijn hun ervaringen en consequenties hiervan in kaart gebracht. Deze inzichten zijn gebruikt om de vragenlijst van het kwantitatieve onderzoek scherper te formuleren.

Er zijn negen interviews gehouden met nabestaanden die de afgelopen tijd een uitvaart van een naaste hebben moeten regelen. Dit betrof zowel uitvaarten waarvoor een verzekering was afgesloten (vier interviews) als uitvaarten die uit eigen middelen zijn

³ Zo kent de Nibud-webpagina over uitvaartverzekeringen in totaal 10.463 unieke weergaven over de periode augustus 2015 tot augustus 2016.

bekostigd (vijf interviews). Ook zijn enkele mensen van niet-Nederlandse afkomst (drie interviews) geïnterviewd. Citaten uit deze interviews zijn in dit rapport verwerkt.

Kwantitatief onderzoek

Het kwantitatieve gedeelte van het onderzoek is afgenomen met behulp van een vragenlijst. Hiermee is onder andere in kaart gebracht welke (foutieve) kennis consumenten hebben van uitvaartverzekeringen en waarom zij wel of geen uitvaartverzekering hebben afgesloten. Er zijn 994 Nederlanders tussen de 18 en 70 jaar ondervraagd. Deze groep is representatief voor alle Nederlanders in deze leeftijdsgroep wat betreft leeftijd, geslacht, inkomen en regio. De resultaten van de vragenlijst zijn weergegeven in de verschillende tabellen in de rapportage⁴. Een uitgebreide beschrijving van de onderzoeksopzet staat in bijlage 2.

1.3 Leeswijzer

Het rapport beschrijft de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek:

- Hoofdstuk 2 gaat over de verschillende mogelijkheden om een uitvaart te financieren. Ook komt hier aan de orde hoeveel consumenten verzekerd zijn voor hun uitvaart en voor welk bedrag.
- Hoofdstuk 3 gaat in op de kennis van consumenten over uitvaarten. Er wordt gekeken of zij een inschatting kunnen maken van de kosten. Ook is er door middel van kennisvragen getest of consumenten weten wat de verschillen zijn tussen de producten binnen de uitvaartbranche en welke kosten een verzekering precies dekt.
- In hoofdstuk 4 staan de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek.

In een aantal oranje kaders staan citaten uit de interviews met de deelnemers aan dit onderzoek.

Het rapport beschrijft de belangrijkste bevindingen van het onderzoek. Vaak zijn er uitsplitsingen gemaakt naar bepaalde groepen; de beschrijving van deze groepen zijn te vinden in de bijlagen. In de tekst is aangegeven in welke bijlage de uitgebreidere analyse-uitkomsten te vinden zijn.

⁴ Door afrondingsverschillen kan het totaal in de tabellen niet optellen tot 100 procent.

2 Een uitvaart bekostigen

Uit de literatuurstudie blijkt dat de gemiddelde kosten van een uitvaart ongeveer 7.500 euro bedragen. Kunnen consumenten voldoen aan de kosten van een gemiddelde uitvaart als zij morgen zouden komen te overlijden? Uit tabel 1 blijkt dat dit voor het grootste deel van de respondenten (71 procent) geen probleem is, aangezien zij hiervoor verzekerd zijn of voldoende geld achter de hand hebben. Een grote groep respondenten (19 procent) heeft echter onvoldoende geld achter de hand voor deze situatie. Respondenten in de leeftijd tot 34 jaar en niet-werkenden zeggen vaker dan gemiddeld onvoldoende geld achter de hand te hebben. Daarnaast zegt 10 procent van de respondenten onvoldoende inzicht te hebben in de financiële situatie om hierover een uitspraak te doen (zie bijlage 3 pagina 36 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Tabel 1: Als u morgen zou overlijden en de kosten van uw uitvaart bedragen 7.500 euro, zou dat problematisch zijn? (n=994)

	%
Ja, ik heb onvoldoende geld achter de hand	19
Nee, ik ben hiervoor verzekerd	41
Nee, ik heb voldoende geld achter de hand	13
Nee, ik heb voldoende geld en ben hier ook voor verzekerd	11
Nee, mijn nabestaanden hebben voldoende geld om mijn uitvaart te bekostigen	6
Weet ik niet	10

In de volgende paragraaf worden verschillende mogelijkheden besproken om aan de kosten van een uitvaart te voldoen.

2.1 Eigen middelen

De eenvoudigste manier om de kosten van een uitvaart te voldoen, is uit eigen middelen. Mogelijk zijn er voldoende eigen middelen aanwezig, zodat er niet actief gespaard hoeft te worden voor een uitvaart.

Een uitvaart kan op de volgende manieren bekostigd worden:

1. Uitvaart sparen via gewone spaarrekening;
Sparen voor de uitvaart vereist financiële discipline, het geld kan niet vroegtijdig voor andere doeleinden van de rekening worden gehaald.
2. Uitvaartdeposito;
Dit betreft een eenmalige storting voor de kosten van de uitvaart. Dit kan zowel bij een uitvaartverzekeraar als bij een speciaal fonds van de uitvaartverzorger. Deze optie is met name aantrekkelijk voor ouderen met een groot vermogen die alsnog voorbereidingen willen treffen voor hun uitvaart.

Tot en met 2015 bestond ook de wettelijke mogelijkheid van banksparen voor een uitvaart. Via banksparen konden consumenten op een aparte spaarrekening sparen voor een uitvaart. Het saldo op deze spaarrekening werd pas vrijgegeven als de persoon kwam te overlijden. Dit was goedkoper dan een uitvaartverzekering en vereiste ook minder discipline dan een gewone spaarrekening (waar je het geld ook van kunt afhalen). Banksparen bood echter geen garantie dat er genoeg geld was gespaard wanneer iemand vroegtijdig overleed.

Uit tabel 2 blijkt dat ruim driekwart van de respondenten geen (spaar)geld apart heeft gezet om de uitvaart te kunnen betalen. Niet-werkenden, respondenten die moeilijk rondkomen en respondenten met een inkomen beneden modaal, zeggen vaker dan gemiddeld geen (spaar)geld apart te zetten om de uitvaart te kunnen betalen. Dit geldt ook voor respondenten die niet zeker weten of ze een uitvaartverzekering hebben (zie bijlage 3 pagina 36 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Onverzekerde respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (spaar)geld apart te zetten om de uitvaart te kunnen betalen (32 procent).

Tabel 2: In hoeverre men zelf (spaar)geld apart heeft gezet om de uitvaart te kunnen betalen (n=784)

	%
Ja	24
Nee	77

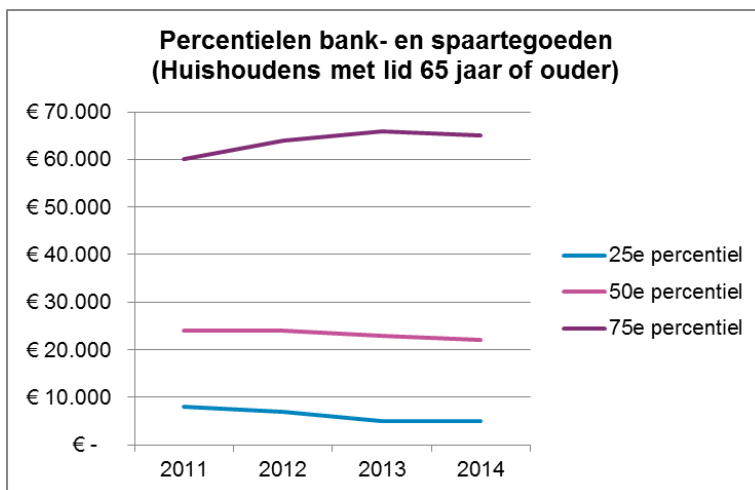
2.1.1 Bank- en spaartegoeden

Om een idee te krijgen van de betaalbaarheid van een uitvaart voor consumenten vergelijken we de geschatte gemiddelde uitvaartkosten met de doorsnee bank- en spaartegoeden van huishoudens (CBS, 2016)⁵. Het blijkt dan dat er risicogroepen zijn die in principe over onvoldoende liquide middelen beschikken om een uitvaart te kunnen bekostigen.

Figuur 1 laat de percentielen van bank- en spaartegoeden zien voor huishoudens met leden van 65 jaar of ouder. De grafiek laat zien dat in 2014 de helft van de huishoudens een bedrag van meer dan 22.000 euro op bank- en spaarrekeningen had staan en de helft een lager bedrag.

⁵ Doorsnee bank- en spaartegoeden betreffen de percentielen van bank- en spaartegoeden. De bank- en spaartegoeden van huishoudens is zeer scheef.

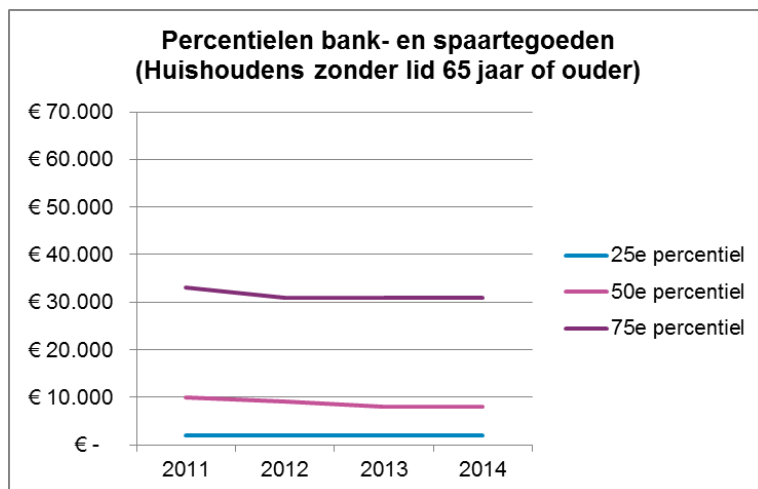
Van de huishoudens met leden van 65 jaar of ouder heeft 25 procent 5.000 euro of minder op de bankrekening staan. Een ruwe schatting op basis hiervan geeft aan dat ongeveer een derde van deze huishoudens de kosten van een gemiddelde uitvaart niet van zijn banksaldo kan betalen. Zeker wanneer het een meerpersoonshuishouden betreft, zijn dit onvoldoende liquide middelen om een of meerdere uitvaarten te bekostigen. Zij zullen dus op een andere manier de kosten van een uitvaart moeten zien te dekken.

Figuur 1: Percentielen bank- en spaartegoeden huishoudens, 65 jaar of ouder

Bron: CBS (2016)

Ook onder huishoudens met leden jonger dan 65 jaar (figuur 2) zijn er risicogroepen. Een kwart van deze huishoudens heeft over alle jaren een bank- of spaartegoed van minder dan 2.000 euro. Weliswaar is de kans op een uitvaart bij deze huishoudens kleiner, maar zijn de mogelijke financiële tekorten groter in vergelijking met huishoudens met leden van 65 jaar of ouder. Bovendien zien we in 2013 en 2014 dat een kwart van deze huishoudens een bank- of spaartegoed heeft van 2.000 tot 8.000 euro. Dit bedrag zal soms voldoende zijn om een uitvaart van te bekostigen, maar kan gezien de wensen van de overledene (of nabestaanden) toch te laag zijn.

Figuur 2: Percentielen bank- en spaartegoeden huishoudens, jonger dan 65

Bron: CBS (2016)

Uit tabel 3 blijkt dat 21 procent van de respondenten op dit moment geen spaargeld heeft; 48 procent heeft minder dan 5.000 euro spaargeld. Respondenten met minder inkomen (zoals eenverdieners en niet-werkenden) zeggen vaker dan gemiddeld geen spaargeld te hebben. Hetzelfde geldt voor alleenstaanden zonder kinderen en eerste-generatieallochtonen (zie bijlage 3 pagina 36 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten). Onverzekerde respondenten zeggen niet vaker geen spaargeld te hebben dan verzekerde respondenten.

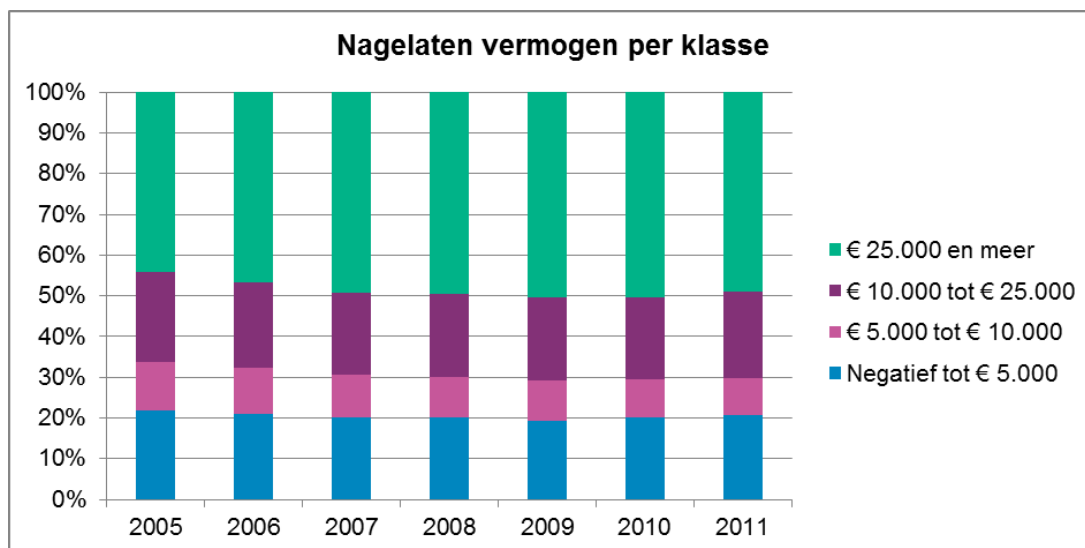
Tabel 3: Hoeveel spaargeld heeft u in totaal? (n=994)

	%
Ik heb geen spaargeld	21
Minder dan 500 euro	7
500 tot 1.000 euro	7
1.000 tot 2.500 euro	6
2.500 tot 5.000 euro	7
5.000 tot 10.000 euro	8
10.000 tot 25.000 euro	8
25.000 tot 50.000 euro	6
50.000 tot 100.000 euro	3
100.000 tot 500.000 euro	4
Meer dan 500.000 euro	1
Weet ik niet	4
Wil ik niet zeggen	18

“Sommige moslims zijn niet goed verzekerd, dat kan voor enige paniek zorgen. Een dergelijke uitvaart is duur. Soms helpen familie en vrienden dan met de kosten. Het is belangrijk dat je alles goed van tevoren regelt.”

2.1.2 Nalatenschappen

Nalatenschappen (figuur 3) zijn niet altijd voldoende groot om een uitvaart van te bekostigen. In 2014 heeft 21 procent van de nalatenschappen een waarde van negatief tot 5.000 euro. Een relatief grote groep nalatenschappen (9 procent) heeft een waarde van 5.000 tot 10.000 euro; voldoende om de minimale kosten van een uitvaart te dekken, maar mogelijk niet voldoende voor alle wensen van de overledene.

Figuur 3: Nagelaten vermogen per klasse

Bron: CBS (2016)

Over het algemeen laat 20 tot 30 procent van de overledenen onvoldoende geld na om een gemiddelde uitvaart te kunnen bekostigen.

2.2 Verzekering

Als consumenten onvoldoende eigen middelen hebben om een uitvaart te bekostigen, kunnen zij een uitvaartverzekering afsluiten.

“De verzekeraar regelt de uitvaart die in principe in het buitenland zal plaatsvinden (mochten ze op het laatste moment besluiten om in Nederland begraven te worden, dan is dat ook mogelijk). Alles is bij de verzekering inbegrepen, waaronder de reis naar moederland voor haar man en haar zoon.”

“De verzekering heeft een waarde van ongeveer 10.000 euro. Relatief veel geld, maar je wilt ook een mooi afscheid (en een reis is niet goedkoop). Het is geen speciale verzekering die boven een normale verzekering komt. Het is een compleet pakket.”

2.2.1 Soorten verzekering

Consumenten kunnen verschillende typen uitvaartverzekeringen afsluiten. Het volgende overzicht betreft een globale omschrijving.

Kapitaalverzekering

Bij overlijden wordt een geldbedrag uitgekeerd. Met dit geld kunnen de nabestaanden zelf bepalen waar het aan besteed wordt, bijvoorbeeld aan de uitvaart.

“Er waren geen posten die niet betaald werden door de verzekering. We kregen gewoon het bedrag uitgekeerd waarvoor hij verzekerd was, ze hoefden geen “bonnetjes” te zien van de uitvaartmaatschappij.”

Naturaverzekering

Met een naturaverzekering verzekert iemand een pakket in diensten. Men ontvangt geen geld, maar goederen en diensten die bij een uitvaart horen. Veel verzekeringsmaatschappijen kennen een basispakket aan diensten voor de uitvaart.

Naturasommen verzekering

De naturasommenverzekering behoort tot de naturaverzekeringen. Met een naturasommenverzekering wordt een bedrag verzekerd. Dit bedrag moet aan de uitvaart besteed worden. Hierbij is het verzekerde bedrag vrij besteedbaar aan uitvaart gerelateerde diensten.

Koopsom uitvaartverzekering

De consument legt eenmalig een bedrag in bij de verzekeringsmaatschappij. Van dat geld wordt (een deel) van de uitvaart vergoed.

“Ze hadden uitgerekend dat wat ze tot nu toe gespaard hadden niet voldoende was. Daarom een aanvullende koopsom. Ook om de kinderen niet met de kosten achter te laten.”

2.2.2 Heb ik wel een verzekering?

“Ik ben lid van een begrafenisvereniging, dat is toch geen verzekering?”

Het grootste gedeelte (65 procent) van de respondenten is verzekerd voor zijn uitvaart; 28 procent is niet verzekerd en een klein gedeelte (6 procent) weet het niet. Of iemand wel of geen verzekering heeft afgesloten voor de uitvaart is sterk afhankelijk van leeftijd. De jongste leeftijdscategorieën hebben vaker geen verzekering, terwijl de oudere leeftijdscategorieën wel een verzekering hebben. Ook de huishoudsamenstelling lijkt van invloed te zijn. Alleenstaanden zonder kinderen zeggen vaker géén verzekering te hebben. Deze groep zegt ook vaker minder dan 5.000 euro spaartegoed te hebben.

Het inkomen van de respondent heeft geen invloed op het al dan niet hebben van een verzekering. Ook de mate waarin iemand makkelijk of moeilijk rondkomt heeft geen invloed (zie bijlage 3 pagina 36 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten). Waarom consumenten wel of niet voor een uitvaartverzekering kiezen, komt aan de orde in de paragrafen 2.2.5 en 2.2.6.

Tabel 4: Verzekerd voor de uitvaart (n=994).

	%
Ja	65
Nee	28
Weet ik niet	6

Aan de respondenten die verzekerd zijn voor hun uitvaart, is gevraagd wat voor soort verzekering zij hebben. Uit tabel 5 blijkt dat 25 procent van de respondenten met een uitvaartverzekering niet weet welk type verzekering zij hebben. De jongste leeftijdscategorieën zeggen vaker niet te weten welk type verzekering zij hebben. Ook eenverdieners en huishoudens met een inkomen beneden modaal zeggen vaker het niet te weten. Huishoudens zonder spaargeld weten ook vaker niet welk type verzekering zij hebben afgesloten (zie bijlage 3 pagina 37 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten). Uit de analyse blijkt verder dat allochtonen minder vaak een naturaverzekering hebben. Niet vreemd, aangezien allochtonen vaker uitvaartwensen zullen hebben die buiten het basispakket van een naturaverzekering vallen.

Tabel 5: Type verzekering (n=649)

	%
Naturaverzekering	36
Kapitaalverzekering	14
Combinatie natura en kapitaal	13
Overlijdensrisicoverzekering	12
Anders	1
Weet ik niet	25

Tabel 6 laat zien voor welk bedrag de respondenten zich hebben verzekerd. De grootste groep respondenten (29 procent) heeft geen beeld van het bedrag waarvoor zij verzekerd zijn. Er is dus een kans aanwezig dat zij zelf moeten bijleggen voor de kosten van de uitvaart. Van de respondenten is 25 procent verzekerd voor een bedrag van 5.000 tot 7.500 euro en 20 procent voor 7.500 tot 10.000 euro. Een relatief grote groep (20 procent) is voor 5.000 euro of minder verzekerd.

Tabel 6: Voor welk bedrag bent u verzekerd? (n=649)

	%
Minder dan 2.500 euro	3
Tussen de 2.500 en 5.000 euro	17
Tussen de 5.000 en 7.500 euro	25
Tussen de 7.500 en 10.000 euro	20
Meer dan 10.000 euro	5
Weet ik niet	29

Overlijdensrisicoverzekering

Een overlijdensrisicoverzekering is iets anders dan een uitvaartverzekering, omdat er niet mee wordt gespaard voor een uitvaart. De verzekerde is gedurende een bepaalde looptijd verzekerd. Er wordt een bedrag uitgekeerd als deze persoon binnen die periode komt te overlijden. Komt de persoon na de looptijd te overlijden, dan wordt er niets vergoed. Dit soort verzekeringen wordt meestal gebruikt om het inkomensverlies als gevolg van overlijden op te vangen, niet voor de kosten van de uitvaart zelf.

2.2.3 Premies

De premie voor een uitvaartverzekering hangt af van de dekking en de leeftijd waarop de verzekering wordt afgesloten. Hoe ouder de verzekerde is, hoe hoger de premie. De kans dat de verzekeringsmaatschappij moet gaan uitkeren, is immers groter. Hieronder staan de globale maandpremies voor een uitvaartverzekering (exclusief poliskosten). De premies gelden voor een verzekerd bedrag van 5.000 euro en 11.000 euro.

Tabel 7: Globale maandpremie voor een uitvaartverzekering*

Aanvangsleeftijd	kapitaal € 5.000,-	kapitaal € 11.000,-
20 jaar	5	10
40 jaar	8	18
60 jaar	19	40

* Gebaseerd op een uitvaartverzekering met een kapitaal van 5.000 en 11.000 euro met levenslange premiebetaling. De premie is exclusief poliskosten.

Bron: Berekeningen Nibud, 2016.

Tabel 8 laat zien hoe de respondenten hun premie betalen: maandelijks, per kwartaal, jaarlijks of in één keer. De meeste respondenten (54 procent) betalen per maand.

Tabel 8: Betalingen; maandelijks, per kwartaal, jaarlijks of in één keer (n=649)

	%
Per maand	54
Per kwartaal	15
Per jaar	13
Ik heb in één keer een bedrag betaald	4
Weet ik niet	13

2.2.4 Wijze van afsluiten

Een uitvaartverzekering kan op meerdere manieren worden afgesloten. Uit tabel 9 blijkt dat de meeste respondenten (42 procent) zelf rechtstreeks een verzekering afsluiten. Een andere grote groep respondenten (33 procent) sluit een uitvaartverzekering via een tussenpersoon. Mannen zeggen vaker dan gemiddeld zelf een verzekering af te sluiten, terwijl vrouwen de verzekering vaker dan gemiddeld afsluiten via een tussenpersoon. Tweede-generatieallochtonen zeggen vaker dan gemiddeld door anderen een verzekering af te laten sluiten (zie bijlage 3 pagina 37 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Tabel 9: Hoe is uw uitvaartverzekering afgesloten? (n=649)

	%
Via een tussenpersoon	33
Rechtstreeks door mijzelf	42
Door anderen (bijvoorbeeld door ouders)	20
Weet ik niet	4

2.2.5 Redenen voor een uitvaartverzekering

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom consumenten een uitvaartverzekering afsluiten. De drie belangrijkste redenen zijn:

- Ik wil mijn nabestaanden niet opzadelen met de kosten van mijn uitvaart (58 procent van de respondenten).
- Ik wil graag de rust dat alles wordt geregeld als ik kom te overlijden (38 procent van de respondenten).
- Ik wil de kosten van mijn uitvaart kunnen dekken (36 procent van de respondenten).

Respondenten konden meerdere redenen geven; de percentages tellen dus niet op tot 100 procent.

Tweede-generatieallochtonen zeggen vaker dan gemiddeld "Ik denk dat de kosten voor mijn uitvaart bovengemiddeld zijn" als reden om een uitvaartverzekering af te sluiten. Dit geldt ook voor respondenten in de leeftijd van 18 tot 34 jaar. Daarnaast zeggen respondenten in de leeftijd van 25 tot 34 jaar vaker dan gemiddeld dat "De verzekering is ooit afgesloten door mijn ouders en ik heb deze overgenomen" en "Ik wil graag de rust dat alles wordt geregeld als ik kom te overlijden" (zie bijlage 3 pagina 37 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Tabel 10: Waarom heeft u zich verzekerd? (n=649)

	%
Ik wil de kosten van mijn uitvaart kunnen dekken	36
Ik wil mijn nabestaanden niet opzadelen met de kosten van mijn uitvaart	58
De verzekering is ooit afgesloten door mijn ouders en ik heb deze overgenomen	26
Ik wil graag de rust dat alles wordt geregeld als ik kom te overlijden	38
Omdat dit goedkoper is dan de uitvaart in een keer te betalen	12
Ik denk dat de kosten voor mijn uitvaart bovengemiddeld zijn	6
Anders, namelijk:	2

"Dat hoorde zo in het dorp. Mijn ouders hadden hem ook."

"Voordeel was dat dingen geregeld waren. Men kende de overledene, en ging vol respect met hem om."

"Bij mijn schoonvader was er al vroeg sprake van een uitvaartverzekering. Men betaalde al 40 of 50 jaar premie. Uiteindelijk was hij voor 7.200 euro verzekerd (moesten ongeveer 300 euro bijbetalen)."

“Zou mensen aanraden een verzekering af te sluiten. Dan weet je zeker dat je kosten kan dragen. Spaarpotje kan uiteindelijk leeg raken, als er dingen tegen zitten.”

2.2.6 Waarom kiezen mensen geen uitvaartverzekering?

Er kunnen ook verschillende redenen zijn waarom consumenten geen uitvaartverzekering afsluiten. De drie belangrijkste redenen zijn:

- Ik heb nooit nagedacht over een uitvaartverzekering (25 procent van de respondenten);
- Ik denk dat ik bij overlijden genoeg erfenis achterlaat om in de kosten van een uitvaart te kunnen voldoen (23 procent van de respondenten);
- Ik vind een uitvaartverzekering te duur (21 procent van de respondenten).

Respondenten kunnen meerdere redenen aankruisen; daarom tellen de percentages niet op tot 100 procent.

Respondenten in de leeftijd tot 34 jaar noemen vaker dan gemiddeld "Ik heb nooit nagedacht over een uitvaartverzekering" als reden om geen uitvaartverzekering af te sluiten. De groep respondenten in de leeftijd van 25 tot 34 jaar zegt ook vaker dan gemiddeld het naar te vinden om over de eigen uitvaart na te denken. Gepensioneerden en eerste-generatieallochtonen zeggen vaker geen vertrouwen te hebben in het product uitvaartverzekering. Over het algemeen zeggen mannen vaker geen vertrouwen te hebben in verzekeraars, terwijl vrouwen dit minder vaak aangeven (zie bijlage 3 pagina 38 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Respondenten in de categorie "anders, namelijk" geven vaak als reden te jong te zijn om hierover na te denken of geen geld te hebben voor een verzekering.

Tabel 11: Waarom heeft u zich niet verzekerd? (n=281)

	%
Ik heb nooit nagedacht over een uitvaartverzekering	25
Ik vind het naar om over mijn uitvaart na te denken	13
Ik vind een uitvaartverzekering te duur	21
Ik spaar op een andere manier voor de kosten van mijn uitvaart	17
Ik heb geen vertrouwen in het product uitvaartverzekering	11
Ik denk dat ik bij overlijden genoeg erfenis achterlaat om in de kosten van een uitvaart te kunnen voldoen.	23
Ik heb geen vertrouwen in verzekeraars	12
Ik wil de vrijheid hebben om zelf de dingen uit te kiezen	9
Anders, namelijk:	13

Aan respondenten zonder uitvaartverzekering is ook gevraagd in hoeverre zij wel eens hebben overwogen om een uitvaartverzekering af te sluiten. De meerderheid van deze respondenten (76 procent) heeft geen uitvaartverzekering overwogen. Vrouwen, respondenten die moeilijk rondkomen en respondenten zonder spaargeld zeggen vaker dan gemiddeld een uitvaartverzekering te hebben overwogen.

Tabel 12: Heeft u wel eens overwogen een uitvaartverzekering af te sluiten? (n=281)

	%
Ja	33
Nee	67

“Zou verzekering niet aanraden als er voldoende geld is. Vader heeft waarschijnlijk meer betaald dan hij er voor terugkreeg.”

“Nooit over nagedacht, dit zat ook niet in de traditie van de familie.”

“Ik denk dat het goedkoper is als je het geld gewoon hebt, in plaats van dat je iedere maand premie betaalt. Hoe ouder je wordt, hoe onvoordeliger zo’n verzekering eigenlijk is. Het is dan beter om zelf een spaarpotje voor onvoorziene kosten aan te leggen, als je de financiële ruimte hebt.”

“Ouder had eigen bedrijf. Misschien speelde dat een rol. Bij uitvaartverzekeringen heb je minder vrijheid, en ben je meer aan regels gebonden wat wel en wat niet kan. Fijn dat er geen regels waren. Dat hoor je wel eens van anderen met een verzekering dat ze niet alles kunnen kiezen.”

Niet in Nederland geboren:

“Ik weet van mijn moeder dat zij geld opzij zet voor haar uitvaart. Over het algemeen is het zo dat als de overledene zelf niet kan voldoen in de kosten, dat de familie dan bijspringt. Er is geen verzekering, die heb ik zelf ook niet. Het gaat er bij ons heel anders aan toe dan bij een autochtone uitvaart, dus aan zo’n verzekering heb je niet veel omdat ze niet alle kosten dekken, maar ook omdat een Nederlandse uitvaartmaatschappij onze behoeften en wensen niet goed begrijpt.”

“Onze cultuur is anders. Bruiloften worden geregeld en betaald door de ouders, uitvaarten door de kinderen. Dat is anders dan de Nederlandse cultuur, waar ouders zelf financieel hun uitvaart regelen.”

2.3 Gemeentelijke uitvaart

Wanneer nabestaanden de uitvaart van de overledene niet op zich kunnen of willen nemen, is de gemeente verplicht om een uitvaart te verzorgen voor de overledene. Dit wordt ook wel een gemeentelijke uitvaart genoemd en betreft een sobere uitvaart. Onderzoek uitgevoerd door de Christelijke Hogeschool Ede in samenwerking met Stimulansz (2016) laat zien dat het aantal gemeentelijke uitvaarten in 2015 is gestegen. Na een stabiele periode van 2010 tot en met 2014 met jaarlijks rond de 1.800 tot 1.900 uitvaarten, steeg het aantal gemeentelijke uitvaarten in 2015 naar 2.100. Door de toename regelt de gemeente in 2015 gemiddeld 1 op de 70 uitvaarten. De stijging in gemeentelijke uitvaarten (15 procent) in 2015 kan slechts gedeeltelijk worden toegeschreven aan een toename van het totale aantal sterfgevallen in 2015 (ruim 5 procent).

3 Kennis van uitvaartkosten

Om goed voorbereid te zijn en om goed te kunnen inschatten of een uitvaartverzekering nodig is, moeten consumenten bijvoorbeeld weten wat de gemiddelde kosten zijn van een uitvaart en wat de invloed is van persoonlijke wensen op de hoogte van dit bedrag. Als consumenten een uitvaartverzekering overwegen, moeten zij weten wat zij verzekeren en hoe de verzekering uitkeert. Pas dan kunnen consumenten nagaan of er naast de uitvaartverzekering een extra spaarpotje nodig is. Kortom: hoe is het gesteld met de kennis van consumenten van uitvaartkosten en -verzekeringen?

3.1 Hoogte van het bedrag

Uit de literatuurstudie blijkt dat de gemiddelde kosten van een uitvaart ongeveer 7.500 euro bedragen. Kunnen consumenten een inschatting maken van de gemiddelde uitvaartkosten? En weten zij wat hun eigen uitvaart ongeveer zal gaan kosten? Allochtonen hebben mogelijk andere wensen voor hun uitvaart of misschien kiezen zij voor een uitvaart in het moederland. Zijn er verschillen tussen de ingeschatte kosten door autochtonen en allochtonen?

“Ik had er geen flauw benul van de kosten. Ik was er niet op voorbereid.”

“Drie jaar geleden was ik ook bij een uitvaart betrokken. Daarom wist ik wel ongeveer wat het zou kosten.”

3.1.1 Inschatting kosten gemiddelde uitvaart

Van de respondenten die hebben geschat wat een gemiddelde uitvaart kost, denkt de helft dat een gemiddelde uitvaart meer dan 6.000 euro kost. De andere helft denkt dat een gemiddelde uitvaart minder dan 6.000 euro kost (mediaan is 6.000 euro). Gemiddeld denken de respondenten dat een uitvaart 6.306 euro kost.

Uit tabel 13 blijkt dat 37 procent van de respondenten geen inschatting kan maken van de gemiddelde uitvaartkosten. De jongste leeftijdscategorie zegt vaker dan gemiddeld dat zij geen inschatting kunnen maken, net als niet-werkenden en respondenten met een inkomen beneden modaal. Ook zeggen respondenten zonder spaargeld vaker geen inschatting te kunnen maken (zie bijlage 3 pagina 39 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Tabel 13: Inschatting van de kosten van een gemiddelde uitvaart (n=994)

	%
Minder dan € 2.500	5
Tussen de € 2.500 en € 5.000	11
Tussen de € 5.000 en € 7.500	25
Tussen de € 7.500 en € 10.000	12
Meer dan € 10.000	10
Weet ik niet	37

3.1.2 Inschatting kosten eigen uitvaart

De inschatting van de kosten voor de eigen uitvaart komt nagenoeg overeen met die van een gemiddelde uitvaart. Van de respondenten die een inschatting maakten van de eigen uitvaartkosten, schat de helft die kosten op meer dan 6.000 euro. De andere helft denkt dat een eigen uitvaart minder dan 6.000 euro kost (mediaan is 6.000 euro). Gemiddeld schatten de respondenten de kosten van hun eigen uitvaart op 6.352 euro.

Uit tabel 14 blijkt dat bijna de helft van de respondenten de kosten van de eigen uitvaart niet kan inschatten. Vooral respondenten uit de jongste leeftijdscategorieën vinden dat moeilijk, net als eerste-generatieallochtonen. Daarnaast zeggen eenverdieners, niet-werkenden, respondenten met een inkomen beneden modaal en respondenten zonder spaargeld vaker geen idee te hebben van wat de eigen uitvaart zal kosten (zie bijlage 3 pagina 39 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Tabel 14: Kosten van eigen uitvaart (n=994)

	%
Minder dan € 2.500	5
Tussen de € 2.500 en € 5.000	9
Tussen de € 5.000 en € 7.500	21
Tussen de € 7.500 en € 10.000	9
Meer dan € 10.000	8
Weet ik niet	48

3.1.3 Verschil kosten eigen uitvaart en gemiddelde uitvaart

Van de respondenten die een schatting hebben gemaakt van de kosten van een gemiddelde uitvaart én van de kosten van de eigen uitvaart, denkt 31 procent dat de kosten voor de eigen uitvaart onder het gemiddelde liggen; 40 procent denkt dat die precies op het gemiddelde liggen en 29 procent denkt meer te moeten besteden dan het gemiddelde.

Mannen denken vaker dan vrouwen een bovengemiddeld dure uitvaart nodig te hebben. Dit geldt ook voor respondenten met een inkomen boven modaal. Gepensioneerden en 65-plussers verwachten ook vaker dat de eigen uitvaart duurder is dan een gemiddelde uitvaart (zie bijlage 3 pagina 39 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

Tabel 15: Verwacht verschil kosten eigen uitvaart en gemiddelde uitvaart (n=468)

	%
Meer dan € 2.500 minder dan gemiddeld	9
Tot € 2.500 minder dan gemiddeld	22
Precies zoals gemiddeld	40
Tot €2.500 meer dan gemiddeld	22
Meer dan € 2.500 meer dan gemiddeld	6

3.2 Opties

Om de uitvaartkosten te kunnen inschatten en om de vraag te beantwoorden of een verzekering nodig is, moeten consumenten weten welke wensen zij hebben voor hun uitvaart. Hoeveel procent van de deelnemers aan dit onderzoek heeft zich hier al op voorbereid? Vanaf wanneer beginnen de meeste respondenten hierover na te denken?

3.2.1 Voorbereiding

Een goede voorbereiding zorgt ervoor dat de nabestaanden minder knopen hoeven door te hakken, maar ook dat er vooraf al een inschatting van de kosten gemaakt kan worden. Als de consument op de hoogte is van wat zijn uitvaart ongeveer zal gaan kosten, kan hij inschatten of hij extra moet sparen of al dan niet een (extra) verzekering moet afsluiten.

“Eigenlijk hebben we alles zelf moeten kiezen voor de uitvaart van onze ouders. Ze wilden niet over hun wensen praten: “Willen jullie ons dood hebben?”, zeiden ze dan. Bij andere uitvaarten gaven ze soms wel aan wat ze prettig en niet prettig vonden.”

Tabel 16 laat zien dat bijna de helft van de respondenten nog niets heeft voorbereid voor zijn uitvaart. Respondenten uit de jongste leeftijdscategorieën zeggen vaker dan gemiddeld niets te hebben voorbereid. Ook eenverdieners en niet-werkenden hebben vaker nog niets voorbereid.

Respondenten die aangeven al (deels) voorbereidingen te hebben getroffen zeggen ook minder vaak geen inschatting te kunnen maken van de kosten van de eigen uitvaart; 41 procent weet geen inschatting te maken tegen 52 procent van de onvoorbereide respondenten.

Tabel 16: In hoeverre men voorbereidingen heeft getroffen voor de eigen uitvaart (n=994)

	%
Ja, ik heb alles al voorbereid	18
Ja, ik heb sommige dingen voorbereid	34
Nee, ik heb niets voorbereid	46
Wil ik niet zeggen	3

3.2.2 Begraven of gecremeerd

Respondenten hebben veel vaker een voorkeur voor een crematie dan voor een begrafenis; 48 procent wil gecremeerd worden en 28 procent begraven. Een groot gedeelte van de respondenten (21 procent) zegt dit nog niet te weten.

Uit de literatuur blijkt dat een begrafenis doorgaans duurder is dan een crematie. Respondenten die begraven willen worden schatten de kosten van de eigen uitvaart ook hoger in (gemiddeld 6.935 euro) dan respondenten die gecremeerd willen worden (gemiddeld 6.090 euro).

Tabel 17: Begraven of gecremeerd (n=994).

	%
Begraven	28
Gecremeerd	48
Anders	1
Weet ik (nog) niet	21
Wil ik niet zeggen	1

3.2.3 Speelt geld een rol?

“We hebben wel altijd goed op de kosten van de geleverde producten gelet. Het is belangrijk om hier scherp op te blijven. Voor de rest hebben we alle wensen kunnen inwilligen. Een kennis van ons had bijvoorbeeld gevraagd om een mooi boeket, maar niets over de prijs afgesproken met de bloemist. Uiteindelijk bleken het dure boeketten te zijn. Dit is iets wat wij wel goed in de gaten hebben gehouden, door van tevoren een budget te communiceren.”

“Ik heb geen financiële tips, ik vind het emotionele aspect belangrijker. Dat je van tevoren goed uitzoekt wie een goede uitvaartverzorgers is, wat een goede accommodatie is en hoe de afscheidsdienst in elkaar moet zitten. Dat vonden wij in ieder geval belangrijker, maar dat is misschien ook omdat we het financieel goed hebben.”

“Als je niet veel geld hebt, dan word je vanzelf creatiever en ga je strepen. Bij een andere uitvaart die ik meemaakte, was er minder geld aanwezig en was er geen verzekering. Toch was die uitvaart ook goed. De begrafenisondernemer speelt daar een grote rol in. Die kan een grote steun zijn, op mentaal vlak, maar ook door in te spelen op de aanwezige financiën.”

3.2.4 Niet in Nederland geboren

Respondenten die niet in Nederland geboren zijn, willen soms begraven worden in hun thuisland. Ook hebben zij vaker andere rituelen dan hier in Nederland. Dit kan extra kosten met zich meebrengen.

“Ik behoor tot de groep Hindoestanen, wij hebben veel rituelen en geloven in reïncarnatie. We hechten niet veel waarde aan het lichaam; er is geen plaats of steen die herdacht wordt, het is onderdeel van de natuurlijke cyclus en geen definitief afscheid, de ziel leeft voort. Er is altijd sprake van crematie. Het afscheid nemen van de overledene is wel waardevol daar wordt ook veel aandacht aan besteed. Er is een week lang elke dag een dienst in het huis van de overledene, daar wordt dan ook gekookt voor alle gasten en de overledene zelf.”

Slechts een klein deel van de allochtone respondenten wil in het thuisland begraven worden.

Tabel 18: Voorkeursland voor uitvaart gevraagd aan allochtonen (n=220).

	%
Nederland	74
Indonesië / voormalig Nederlands-Indië	1
Suriname	1
Marokko	3
Turkije	3
(voormalig) Nederlandse Antillen	1
Anders	4
Weet ik (nog) niet	13

Uit tabel 9 blijkt dat de meeste respondenten die in het buitenland begraven of gecremeerd willen worden, ook willen dat daar de uitvaart plaatsvindt.

Tabel 19: Wilt u dat de uitvaart daar ook plaatsvindt? (n=28)

	%
Ja	64
Nee	11
Weet ik (nog) niet	25

Allochtonen hebben mogelijk andere wensen voor hun uitvaart. Daarom is gekeken naar de verschillen in ingeschatte kosten tussen autochtonen en allochtonen. Uit de analyse blijkt dat er weinig verschil is, alle respondenten schatten de kosten voor de eigen uitvaart rond de 6.000 euro⁶.

3.3 Aspecten van een uitvaartverzekering

Er zijn verschillende uitvaartverzekeringen (natura-, kapitaalverzekering of een combinatie) en verzekeringen die uitkeren bij overlijden (overlijdensrisicoverzekering). Weten respondenten wat een verzekering precies inhoudt? Zijn zij op de hoogte van de verschillen tussen verschillende verzekeringen? Hoe zit het met de kennis op dit gebied?

Aan de respondenten zijn vier stellingen voorgelegd om hun kennis te testen. Over het algemeen worden er veel verkeerde antwoorden gegeven op de stellingen. Uit de resultaten blijkt dat verzekerden iets vaker dan onverzekerden de goede antwoorden geven. Met uitzondering van de vraag over de overlijdensrisicoverzekering; deze maken verzekerden slechter. Respondenten mét een overlijdensrisicoverzekering hebben deze vraag met name verkeerd beantwoord (70 procent). Zij denken dus ten onrechte dat zij verzekerd zijn voor de kosten van hun uitvaart.

Respondenten uit de oudere leeftijdscategorieën en gepensioneerden geven vaker het juiste antwoord dan gemiddeld. Respondenten met een inkomen beneden modaal en respondenten die niet weten of ze op dit moment een uitvaart kunnen bekostigen zeggen vaker de antwoorden niet te weten op de stellingen (zie bijlage 3 pagina 40 voor een uitgebreidere beschrijving van de resultaten).

3.3.1 Wat is wel en niet gedekt?

“In principe was het volgens verwachtingen. Wel viel het bijvoorbeeld tegen dat de gemeente extra geld vroeg bij de uitvaart van de moeder vanwege de dag (zaterdag), ook al wisten ze dit. Daarnaast was het vreemd dat er bij het gebruik van de kerk (i.p.v. het eigen centrum van de uitvaartorganisatie) betaald moest worden voor een niet-gebruikte ruimte.”

Aan de respondenten is de stelling voorgelegd "Als ik een natura-uitvaartverzekering afsluit, ontvang ik een bedrag waarvan mijn nabestaanden mijn uitvaart kunnen

⁶ Er zijn slechts negen respondenten die in het buitenland begraven of gecremeerd willen worden én een inschatting van de kosten hebben gemaakt. Dit vormt geen voldoende grote groep om te kijken of een uitvaart in het buitenland duurder is dan in Nederland.

betalen". Van de respondenten wist 34 procent dat dit onjuist is. Een derde dacht dat het juist was en een derde wist het niet.

Tabel 20: Stelling: als ik een natura-uitvaartverzekering afsluit, ontvang ik een bedrag waarvan mijn nabestaanden mijn uitvaart kunnen betalen (n=994).

	%
Juist	35
Onjuist	34
Weet ik niet	31

3.3.2 Is het voldoende?

"Hiervan werden niet alle uitvaartkosten betaald, maar dat wisten we ook van tevoren".

Aan de respondenten is de stelling voorgelegd "Als mijn premie de gehele looptijd van mijn verzekering even hoog is, dan is er een kans dat er bij mijn overlijden te weinig geld uit de verzekering is om de uitvaart te betalen". Van de respondenten wist 36 procent dat dit juist is; 26 procent dacht dat het onjuist is en 38 procent wist het niet.

Tabel 21: Stelling: Als mijn premie de gehele looptijd van mijn verzekering even hoog is, dan is er een kans dat er bij mijn overlijden te weinig geld uit de verzekering is om de uitvaart te betalen (n=994).

	%
Juist	36
Onjuist	26
Weet ik niet	38

3.3.3 Wijzigen en opzeggen

Aan de respondenten is de stelling voorgelegd "Als ik mijn uitvaartverzekering opzeg, verlies ik de premie die ik heb ingelegd". Van de respondenten wist 34 procent dat dit juist is; 28 procent dacht dat het onjuist is en 38 procent wist het niet.

Tabel 22: Stelling: als ik mijn uitvaartverzekering opzeg, verlies ik de premie die ik heb ingelegd (n=994).

	%
Juist	34
Onjuist	28
Weet ik niet	38

Van de respondenten met een uitvaartverzekering, heeft 12 procent wel eens overwogen om deze te wijzigen. Het overgrote deel (88 procent) heeft dit nooit overwogen.

Respondenten die overwogen hebben om de uitvaartverzekering te wijzigen, geven vaak als reden dat:

- de verzekering te duur is;
- de verzekering elders goedkoper is;
- zij wilden controleren of zij voldoende verzekerd zijn;
- de verzekering onnodig blijkt.

Tabel 23: Overwogen om de uitvaartverzekering te wijzigen (n=649).

	%
Ja	12
Nee	88

3.3.4 Uitvaartverzekering is geen overlijdensrisicoverzekering

Aan de respondenten is de stelling voorgelegd "Als ik een overlijdensrisicoverzekering heb afgesloten, worden de kosten van mijn uitvaart door de verzekeraar betaald". Van de respondenten wist 28 procent dat dit onjuist is; 43 procent beantwoordde deze stelling fout en 29 procent wist het niet. Met name respondenten met een overlijdensrisicoverzekering beantwoordden de stelling fout (70 procent). Deze respondenten denken dus ten onrechte dat zij verzekerd zijn voor hun uitvaart.

Tabel 24: Stelling: als ik een overlijdensrisicoverzekering heb afgesloten, worden de kosten van mijn uitvaart door de verzekeraar betaald (n=994).

	%
Juist	43
Onjuist	28
Weet ik niet	29

Bijlage 1: Richtbedragen uitvaartkosten

In deze bijlage staan richtbedragen voor de kosten van een begrafenis en crematie, zoals het Nibud die opstelt voor gemeenten. Gemeenten gebruiken deze tabellen bijvoorbeeld wanneer de begrafenis of crematie niet uit de nalatenschap van de overledene kan worden betaald of de nabestaanden over onvoldoende middelen beschikken om de kosten te betalen. Deze bedragen zijn ontleend aan uitvaart.nl en zijn landelijke gemiddelden. Regionale verschillen zijn mogelijk. Soms gelden er hogere tarieven voor een uitvaart op zaterdag. Voor de uitvaart van een kind wordt meestal een lager tarief gehanteerd.

Tabel 25: Algemene kosten

Kostenpost		bedrag
akte van overlijden	€	13
basistarief uitvaartverzorger	€	1.750
advertentie in regionale krant	€	500
rouwkaarten (50 rouwkaarten zonder porto)	€	125
overbrengen van overledene naar rouwcentrum of woonhuis	€	250
laatste verzorging van overledene	€	150
kist (spaانplaat eikenfineer)	€	425
opbaren in uitvaartcentrum, incl. condoleancebezoek	€	475
opbaren thuis, incl. dagelijkse controle en koeling overledene	€	475
rouwauto	€	250
kosten per volgauto	€	250
koffietafel na uitvaart (50 personen)	€	250

Tabel 26: Begraveniskosten

Kostenpost		bedrag
kosten eigen graf (20 jaar voor 2 personen), incl. onderhoudskosten en openen en sluiten gr.af	€	3.500
kosten algemeen graf (10 jaar gedeeld met vreemden), incl. openen en sluiten graf (ma/vr)	€	1.350
bijzetten in bestaand graf	€	875
eenvoudig natuurstenen grafdocument	€	1.000
gemiddeld natuurstenen grafdocument	€	2.500
gebruik aula begraafplaats (45 min)	€	220
gebruik condoleanceruimte begraafplaats	€	175

Tabel 27: Crematiekosten

Kostenpost	bedrag	
crematorium (crematie, dienst in aula, condoleanceruimte)	€	1.250
technische crematie (zonder gebruik faciliteiten)	€	500
as verstrooien bij crematorium	€	95
as bewaren in nis in crematorium (kosten 1 jaar)	€	90

Bijlage 2: Achtergrondkenmerken

Voor het kwantitatieve deel van het onderzoek is gebruik gemaakt van een online vragenlijst. Deze is ingevuld door 994 mensen. De respondenten zijn geworven via het SSI-panel en zijn representatief voor de Nederlandse bevolking van 18 tot 70 jaar. In tabel 28 worden de achtergrondvariabelen van de consumenten gepresenteerd die een indruk geven van de populatie.

Tabel 28: Achtergrondkenmerken (n=994)

	Totaal %		Totaal %
Geslacht		Inkomensniveau*	
Man	47	Beneden modaal	57
Vrouw	53	Rond modaal	26
		Boven modaal	18
Leeftijd		Dagactiviteit	
18 t/m 24	13	Niet-werkend	42
25 t/m 34	16	Werkend	45
35 t/m 44	19	Pensioen	13
45 t/m 54	21		
55 t/m 64	19	Huishoudtype	
65-plussers	13	Alleenstaand	24
		Alleenstaande ouder	5
Etniciteit**		Paar	34
Allochtoon	22	Paar met kinderen	23
Autochtoon	78	Overig (voornamelijk studenten)	14

* Het modale inkomen voor 2016 lag op 2.111 euro netto per maand. Voor dit onderzoek vallen onder het modale inkomen: alleenstaanden met een inkomen tussen de 1.500 en 2.500 euro en paren met een inkomen tussen de 2.500 en 3.500 euro.

** Onder allochtoon verstaan we respondenten die zelf of waarvan tenminste één ouder in het buitenland is geboren.

Bijlage 3: Analyse achtergrondkenmerken

(On)voldoende financiële middelen

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (19 procent) onvoldoende geld achter de hand te hebben:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 28 procent.
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 26 procent.
- Niet-werkenden: 23 procent.

Geld apart zetten

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (77 procent) geen (spaar)geld apart te zetten om de uitvaart te kunnen betalen:

- Niet-werkenden: 83 procent.
- Respondenten die moeilijk rondkomen: 81 procent.
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 84 procent.
- Respondenten die niet zeker weten of ze een uitvaartverzekering hebben: 90 procent.

Spaargeld

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (21 procent) geen spaargeld te hebben:

- Eerste-generatieallochtonen: 31 procent.
- Alleenstaanden zonder kinderen: 33 procent.
- Eenverdieners: 32 procent.
- Niet-werkenden: 30 procent.
- Respondenten die moeilijk rondkomen: 40 procent.
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 29 procent.

(On)verzekerd

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (65 procent) verzekerd te zijn:

- Respondenten tussen de 45 en 55 jaar: 73 procent.
- Respondenten tussen de 55 en 65 jaar: 80 procent.
- Respondenten van 65 jaar en ouder: 74 procent.
- Paren zonder kinderen: 73 procent.
- Gezinnen met kinderen: 72 procent.
- Alleenstaanden met kinderen: 80 procent.
- Tweeverdieners: 73 procent.
- Gepensioneerden: 74 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (28 procent) niet verzekerd te zijn:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 37 procent.
- Respondenten tussen de 25 en 35 jaar: 36 procent.
- Alleenstaanden zonder kinderen: 35 procent.

- Eenverdieners: 32 procent.
- Niet-werkenden: 10 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (6 procent) niet te weten of zij verzekerd zijn:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 27 procent.
- Overige huishoudens (voornamelijk studenten): 26 procent.

Soort verzekering

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (25 procent) niet te weten welk type verzekering zij hebben:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 48 procent.
- Respondenten tussen de 25 en 35 jaar: 39 procent.
- Respondenten tussen de 35 en 45 jaar: 34 procent.
- Overige huishoudens (voornamelijk studenten): 46 procent.
- Eenverdieners: 31 procent.
- Huishoudens met een beneden modaal inkomen: 28 procent.
- Huishoudens zonder spaargeld: 30 procent.

De volgende respondenten zeggen minder vaak dan gemiddeld (36 procent) een naturaverzekering te hebben:

- Allochtonen (24 procent).

Afsluiten verzekering

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (33 procent) via een tussenpersoon een verzekering af te sluiten:

- Vrouwen: 38 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (49 procent) zelf een verzekering af te sluiten:

- Mannen: 49 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (20 procent) door anderen een verzekering af te laten sluiten:

- Tweede-generatieallochtonen: 41 procent.

Reden een uitvaartverzekering af te sluiten

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (6 procent) "Ik denk dat de kosten voor mijn uitvaart bovengemiddeld zijn" als reden om een uitvaartverzekering af te sluiten:

- Tweede-generatieallochtonen: 11 procent.
- Respondenten tussen 18 en 24 jaar: 13 procent.
- Respondenten tussen 25 en 34 jaar: 11 procent.

De volgende respondenten zeggen aan dan gemiddeld (26 procent) "De verzekering is ooit afgesloten door mijn ouders en ik heb deze overgenomen" als reden om een uitvaartverzekering af te sluiten:

- Respondenten tussen 25 en 34 jaar: 36 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (38 procent) "Ik wil graag de rust dat alles wordt geregeld als ik kom te overlijden" als reden om een uitvaartverzekering af te sluiten:

- Respondenten tussen 25 en 34 jaar: 48 procent.

Reden geen uitvaartverzekering af te sluiten

De volgende respondenten geven vaker dan gemiddeld (25 procent) "Ik heb nooit nagedacht over een uitvaartverzekering" als reden om geen uitvaartverzekering af te sluiten:

- Respondenten tussen 18 en 24 jaar: 49 procent.
- Respondenten tussen 25 en 34 jaar: 45 procent.

De volgende respondenten geven vaker dan gemiddeld (13 procent) "Ik vind het naar om over mijn uitvaart na te denken" als reden om geen uitvaartverzekering af te sluiten:

- Respondenten tussen 25 en 34 jaar: 21 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (11 procent) "Ik heb geen vertrouwen in het product uitvaartverzekering" als reden om geen uitvaartverzekering af te sluiten:

- Eerste-generatieallochtonen: 23 procent.
- Gepensioneerden: 23 procent.

De volgende respondenten geven vaker dan gemiddeld (12 procent) "Ik heb geen vertrouwen in verzekeraars" als reden om geen uitvaartverzekering af te sluiten:

- Mannen: 16 procent.

De volgende respondenten geven minder vaak dan gemiddeld (12 procent) "Ik heb geen vertrouwen in verzekeraars" als reden om geen uitvaartverzekering af te sluiten:

- Vrouwen: 8 procent.

Verzekering overwogen

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld (33 procent) een uitvaartverzekering te hebben overwogen:

- Vrouwen: 38 procent.
- Respondenten die moeilijk rondkomen: 40 procent.
- Respondenten zonder spaargeld: 50 procent.

Inschatting kosten gemiddelde uitvaart

Uit tabel 13 blijkt dat 37 procent van de respondenten geen inschatting kan maken de gemiddelde kosten van een uitvaart. De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld niet te weten wat een gemiddelde uitvaart kost:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 50 procent
- Niet-werkenden: 44 procent
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 43 procent
- Respondenten zonder spaargeld: 44 procent

Inschatting kosten eigen uitvaart

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld niet te weten wat de eigen uitvaart kost:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 67 procent
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 55 procent
- Eerste-generatieallochtonen: 59 procent
- Eenverdieners: 52 procent
- Niet-werkenden: 57 procent
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 54 procent
- Respondenten zonder spaargeld: 58 procent

Verskil eigen uitvaart en gemiddelde uitvaart

De volgende groepen denken vaker boven het gemiddelde bedrag te zitten dan gemiddeld:

- Mannen: 35 procent
- 65-plussers: 39 procent
- Gepensioneerden: 38 procent
- Respondenten met een inkomen boven modaal: 38 procent

Vorbereiding

De volgende respondenten zeggen vaker dan gemiddeld niets te hebben voorbereid voor hun eigen uitvaart:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 67 procent.
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 54 procent.
- Overige huishoudens (voornamelijk studenten): 67 procent.
- Eenverdieners: 47 procent⁷.
- Niet-werkenden: 51 procent.

⁷ Omdat niet van respondenten duidelijk is of zij een- of tweeverdieners zijn, omvat deze groep minder dan 994 respondenten. Gemiddeld hebben zij minder vaak niets voorbereid (43 procent), daarom wijkt 47 procent significant af van het gemiddelde.

Begraven of gecremeerd?

De volgende respondenten geven vaker aan begraven te willen worden:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 43 procent.
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 56 procent.
- Respondenten tussen de 35 en 44 jaar: 36 procent.
- Huishoudens met partner en kinderen: 35 procent.
- Overige huishoudens (voornamelijk studenten): 39 procent.
- Werkenden: 31 procent.
- Respondenten die makkelijk rondkomen: 31 procent.
- Respondenten met spaargeld: 30 procent.

De volgende respondenten geven vaker aan gecremeerd te willen worden:

- Respondenten tussen de 45 en 54 jaar: 59 procent.
- Respondenten tussen de 55 en 65 jaar: 60 procent.
- Respondenten ouder dan 65 jaar: 65 procent.
- Huishoudens met een partner zonder kinderen: 59 procent.
- Gepensioneerden: 71 procent.

De volgende respondenten zeggen vaker het nog niet te weten:

- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 31 procent.

Wat is wel en niet gedekt?

Respondenten die verzekerd zijn voor hun uitvaart weten vaker dat de stelling onjuist is dan gemiddeld: 39 procent, tegen 34 procent gemiddeld. Onverzekerden weten minder vaak dan gemiddeld dat de stelling onjuist is: 26 procent, tegen 34 procent gemiddeld.

Vaker onjuist:

- Respondenten tussen de 45 en 54 jaar: 41 procent
- Respondenten tussen de 55 en 64 jaar: 47 procent
- Paren zonder kinderen: 39 procent
- Gepensioneerden: 42 procent
- Respondenten met een boven modaal inkomen: 47 procent
- Verzekerden: 39 procent

Vaker weet ik niet:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 50 procent
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 44 procent
- Overige huishoudens (vooral studenten): 52 procent
- Eenverdieners: 33 procent
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 32 procent
- Respondenten zonder spaargeld: 38 procent
- Onverzekerden: 40 procent

- Respondenten die niet weten of ze op dit moment een uitvaart kunnen bekostigen: 60 procent

Is het voldoende?

Respondenten die verzekerd zijn, zeggen vaker dat deze stelling juist is dan gemiddeld: 41 procent, tegen 36 procent gemiddeld. Respondenten die niet verzekerd zijn geven minder vaak aan dat de stelling juist is: 27 procent, tegen 36 procent gemiddeld.

Vaker juist:

- Respondenten tussen de 55 en 64 jaar: 44 procent
- 65-plussers: 44 procent
- Paren zonder kinderen: 43 procent
- Tweeverdieners: 41 procent
- Gepensioneerden: 50 procent
- Respondenten met een inkomen rond modaal: 43 procent
- Verzekerden: 41 procent

Vaker onjuist:

- Respondenten met een bovenmodaal inkomen: 35 procent
- Verzekerden: 28 procent

Vaker weet ik niet:

- Vrouwen: 41 procent
- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 55 procent
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 47 procent
- Overige huishoudens (vooral studenten): 54 procent
- Niet-werkenden: 45 procent
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 42 procent
- Onverzekerden: 50 procent
- Respondenten die niet weten of ze op dit moment een uitvaart kunnen bekostigen: 65 procent

Wijzigen en opzeggen

Respondenten die verzekerd zijn voor hun uitvaart zeggen vaker dat deze stelling juist is: 37 procent, tegen 34 procent gemiddeld.

Vaker juist:

- Alleenstaanden met kinderen: 50 procent
- Verzekerden: 37 procent

Vaker onjuist:

- Tweeverdieners: 30 procent
- Respondenten met een boven modaal inkomen: 35 procent

- Verzekerden: 30 procent

Vaker weet ik niet:

- Respondenten tussen de 18 en 24 jaar: 47 procent
- Respondenten tussen de 25 en 34 jaar: 47 procent
- Alleenstaanden zonder kinderen: 44 procent
- Overige huishoudens (vooral studenten): 48 procent
- Eenverdieners: 41 procent
- Niet-werkenden: 43 procent
- Respondenten met een inkomen beneden modaal: 41 procent
- Respondenten zonder spaargeld: 42 procent
- Onverzekerden: 45 procent
- Respondenten die niet weten of ze op dit moment een uitvaart kunnen bekostigen: 63 procent

Uitvaartverzekering is geen overlijdensrisicoverzekering

Respondenten die verzekerd zijn voor hun uitvaart denken vaker dat de stelling juist is dan gemiddeld: 48 procent, tegen 43 procent gemiddeld. Onverzekerden denken minder vaak dat de stelling juist is, 34 procent tegen 43 procent gemiddeld.

Vaker juist:

- Mannen: 47 procent
- Verzekerden: 48 procent

Vaker onjuist:

- Respondenten tussen de 45 en 54 jaar: 34 procent
- Respondenten tussen de 55 en 64 jaar: 34 procent
- Paren met kinderen: 34 procent
- Tweeverdieners: 32 procent
- Respondenten met een boven modaal inkomen: 42 procent
- Respondenten met spaargeld: 32 procent
- Onverzekerden: 33 procent

Vaker weet ik niet:

- Vrouwen, 33 procent
- Respondenten tussen 35 en 44 jaar: 37 procent
- Overige huishoudens (vooral studenten): 37 procent
- Eenverdieners: 34 procent
- Niet-werkenden: 34 procent
- Respondenten met een beneden modaal inkomen: 33 procent
- Onverzekerden: 34 procent
- Respondenten die niet weten of ze op dit moment een uitvaart kunnen bekostigen: 53 procent

Literatuurlijst

AFM. (2014). *Bijzondere aandacht voor uitvaartverzekeringen*. Geraadpleegd (02-08-2016) op: <https://www.afm.nl/nl-nl/nieuws/2014/sep/aandacht-voor-uitvaartverzekeringen>

Christelijke Hogeschool Ede. (2016). Gemeentelijke uitvaarten: ontwikkelingen in 2015.

Consumentenbond. (2016). Consumentengids februari 2016.

Nibud. (2012). Een referentiebuffer voor huishoudens.

TNS NIPO. (2013). Uitvaartmonitor 2013.

Valentine, C., & Woodthorpe, K. (2014). From the cradle to the grave: Funeral welfare from an international perspective. *Social Policy & Administration*, 48(5), 515-536.